

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yargı bağımsızlığını ortadan kaldırmaya yönelik eylemlerinin araştırılması, demokrasimizin korunması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Meclis İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve talep ederiz.

Ayhan BİLGİN

HDP Grup Başkanvekili

Kars Milletvekili

GEREKÇE

Yargı bağımsızlığı hukuk devletinin vazgeçilmez temel ilkesidir. Bu anlamda yargı bağımsızlığı anayasal güvence altına alınmış ve bu ilkenin savunulması TBMM'nin en önemli görevleri arasındadır. Ancak siyasi iktidarın yargı mensuplarını atama, görevden alma, savcılara ve hâkimlere talimat verme, keyfi disiplin soruşturmaları gibi eylemleri doğrudan yargı bağımsızlığına zarar vermektedir. Son yıllarda kamuoyunda yargının bağımsız karar almadığı yönünde kuvvetli şüphe bulunmaktadır.

*Anayasa'nın 138. maddesine göre de "Hâkimler, görevlerinde **bağımsızdırlar**; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak **vicdanî kanaatlerine göre hüküm** verirler.*

*Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere **emir ve talimat veremez**; genelge gönderemez; **tavsiye ve telkinde bulunamaz**.*

Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.

*Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle **değiştiremez** ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.*

Anayasa'da yapılan son değişiklikle yargı yürütmeye doğrudan bağlanmıştır. Partili Cumhurbaşkanı tarafından üyeleri belirlenen HSK yargıda muhalif buldukları yargıç ve savcıların görev yerlerini değiştirmişlerdir. Yargıçlar Sendikası üyesi yargıç ve savcılar sürgün olarak adlandırılabilirler atamalara maruz bırakılırken, hükümete yakın isimlerin terfi ettirilip yargıda kritik görevlere getirildiği iddia edilmiştir.

AİHM'in 20 Kasım 2018'de Demirtaş'a ilişkin vermiş olduğu derhal serbest bırakma kararı sonrasında, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Meclis'te yaptığı grup konuşmasında basın huzurunda "Karar bizi bağlamaz, karşı hamlemizi yapar işi bitiririz" beyanından bir hafta sonra açıklanmıştır.

Adalet Bakanlığı, önceki dönem Eş Genel Başkanlarımızın dava dosyasına duruşmanın SEGBİS ile gerçekleştirilmesi için GİZLİ ibareli yazı göndererek yargıya açık müdahale etmiştir. Bu yazı sonrası Eş Başkanlarımızın ifadelerinin SEGBİS ile alınmasına karar verilerek yargıya müdahale netleşmiştir. Ayrıca, Adalet Bakanlığı cezaevinde tutulan milletvekillerinin yargılama süreçleri hakkında Bakanlığa bilgi verilmesi amacıyla da tüm savcılıklara resmi yazı göndermiştir.

Oysa hukuk devleti ilkesinin gereklerinden biri olan kuvvetler ayrılığı prensibi; yasama, yürütme ve yargı kuvvetlerinin ayrı ayrı devlet organlarına verilmiş olması ve bunların kural olarak birbirlerinin alanına müdahale edememelerini ifade etmektedir. Ancak; bir yargı organının bir parlamenter hakkında tesis ettiği kararda “*yasama faaliyetinden alıkonulmuş olmadığı*” yorumunda bulunmak suretiyle yasama fonksiyonunu etki altına almış olduğuna şahit olmaktayız. Yasama yetkisini elinde bulunduran milletvekili, seçim hakkı çerçevesinde bu görevini sürekli bir biçimde ifa etmekle mükelleftir. Yargı organının bu hak ve görevi kendi inisiyatifine göre belirlemesi demokratik hukuk devleti ilkesi ile örtüşmemektedir.

Geçmiş süreçte Leyla Güven ile İdris Baluken’in yargılamalarında esas mahkemenin tahliye kararı vermesine mukabil savcılığın bu karara itiraz etmesi üzerine mahkemelerin yeniden toplanarak bu kez tutuklama yönünde karar tesis etmeleri dikkat çekici gelişmeler olarak kayıtlara geçmiştir. Tahliye kararı veren mahkemenin fikir değiştirmesi yahut tahliye kararı veren yargıcın itiraz üzerine görülen duruşmada izinli olması gibi ayrıntılar ise hukuk devleti ilkesini ve adalete olan güveni de sarsıcı hususlardır.

Milletvekillerinin ve diğer seçilmişlerin alıkonulma halleri, ülke halklarının ortak geleceği açısından yaratmış olduğu sakıncalar ile birlikte değerlendirildiğinde son derece vahim olup, seçilmişlerin yargılanma süreçlerinin etki ve sonuçlarının araştırılması; hukukun üstünlüğüne dayanan etkili ve anlamlı bir demokrasinin temellerinin atılması ve devamlılığı açısından hayati önemdedir.